

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

M. Sa Regele despre misiunea bisericii

Cuvântarea rostită de M. Sa Regele cu ocazia investirii celor doi episcopi n'a fost o fugară împletire de cuvinte pentru o cinstire expeditivă a momentului, ci fructul unei adânci și temeinice meditații asupra misiunii bisericii în vremea și în statul nostru, dovada unei griji de căpătâi la Suveranul nostru în ce privește această instituție în viața neamului românesc.

E prima dată când Majestatea Sa are ocazia să dedice o cuvântare întreagă exclusiv însemnătății bisericii în mângâierea, dar putem spune cu încredință că vor fi și-au văzut toate nădejzile intrate în stadiul realizării, că această cuvântare e perfect ceea ce se cuvenea: un program regal pentru biserică.

Să subliniem întâi postulatul răvnit totdeauna de spiritele cele mai profunde, de bogată viață interioară, postulat exprimat de M. S. Regele în limpedele și sfințitul grai evanghelic și strămoșesc deopotrivă: „Credința strămoșească, ca să devie din nou adevărat mântuitoare, ca să devie sprijinul de toate zilele al poporului nostru, trebuie să depășească zidurile bisericilor clădite de om, să pătrundă în cele mai trufase palate ca și în cele mai umile colibe și acolo să se cuibărească puternic, în cea biserică clădită de Dumnezeu: inima oamenilor”.

Este tema care revine continuu, inzistent, aproape ca un leit-motiv, în toată cuvântarea M. S. Regelui. Se vede din aceasta că Suveranul se impresionează de o viață religioasă personală și-i cunoaște bucuriile și neprețuita valoare.

Nu mai intrând religia adânc în suflet, biserica devine factor al vieii, transformator în bine al întregii vieți sociale. «Vreau să simt că biserică, prin slujitorii ei, vibrează, că este vie. Să fie pătrunzătoare de suflete, îndrumătoare pe calea sfântă a ordinii, a credinței, a românismului. Ea nu trebuie să rămâie închisă în ea însăși, ca trebuie să pătrundă în viață, unde are de jucat marele rol de frâu moral, de îndrumător al credinței».

Spre deosebire de atâtea minți confuze cari dețin pretențios locuri importante în îndrumarea politică sau chiar culturală (vezi congresul filosofilor) a statului, M. S. Regele nu declamă cuvinte vași despre rolul bisericii în trecutul neamului, ci stabilește în linii precise actualitatea și permanentitatea valorii religioase, necesitatea ei pentru oricel progres, chiar științific: «Credința și biserică nu sunt noțiuni din trecut, nu sunt incompatibile cu progresul și știința, ele sunt necesități ale vieții în orice timpuri și în orice oră, sunt auxiliari ai progresului sănătos, sunt sprijinuri ai științei. Nu există nici o deosebire între cele ce citim în Biblie și cele ce ne învață știința. Totul este să pricepi ce citești în cea neîntrecută carte a vieții».

Bucuria ne inundă sufletele cu totul, și dragostea față de Suveranul nostru nu mai cunoaște margini când îl auzim într'un suprem și împiedic tuturor slujitorilor bisericii: «Pleași cu convingerea că aici pe Tronul țării și deci în capul Bisericii, aveți un credincios al Bisericii, un convins al învătării Mântuitorului».

Expresia «în capul Bisericii», care ar putea provoca unora nedumeriri, de sigur că a înțeles-o Majestatea Sa nu în vre-un sens cezaro-papist, ci în sensul că se consideră ca și vechii împărați bizantini un protector și un ajutător din afară al bisericii, un „preot al celor din afară” spre deosebire de preoții și episcopii celor dinăuntru, ai tainelor, ai învățăturii dumnezeiești, ai păstoririi sufletelor (N. Milaș, Drepul bisericesc, trad. Rom. din 1915, pg. 581).

Cuvântarea M. Sa Regelui, un monument de claritate teologică și de pătrundere în problema bisericească, suntem siguri că va fi inaugurarea acțiunii regale de sprijinire, de îndemnare, de înălțare a bisericii strămoșești la cuvenitul rol preponderant în viața statului nostru.

D. S.

Apologia cărții

Unul dintre cetitorii noștri preoți ne scria dăunând așa: «In nici o adunare n'am oferit auditorilor mei cărți contra valoare, ci numai gratuit. Deci dacă doriți să desfacem cărți credincioșilor noștri, în aceste zile grele, — atunci vă rugăm de cele gratuite».

Față de acest fel de a vedea al unora dintre preoții noștri, în privința răspândirii cărților în popor, eu opun o constatare scoasă din experiență: credincioșii noștri de regulă nu citează cărțile cari li s'au oferit gratuit. Probabil fiindcă românul n'a fost obișnuit să primească nimic fără munca și jertfa lui, cartea pe care i-ai dat-o de pomană nu o prețuiește și nu o citește. Dar cartea pentru care a jertfit ceva din agoniseala lui, nu o lasă cu filele netăiate, ci ține să-i iee folosul, cetindu-o. E și aceasta o notă de distincție sufletească a țaranului nostru. Prin urmare, împărțind cărți gratuite în popor, nu ți-ai ajuns scopul, ci ai aruncat sămânța lângă cale.

Necesitatea continuă a cărții pentru preot

Cartea bună nu e lux, ci un mijloc de răspândire a luminii și a binelui; prin urmare este o necesitate. În primul rând e o necesitate — pentru preot. Alături de rugăciune și meditație, cartea teologică este un mijloc indispensabil pentru continua adâncire a adevărilor religioase, pentru cultivarea și neîntrerupta dezvoltare a personalității preotului. Celce nu-și fructifică experiențele sale religioase și pastorale prin lumina teologiei, și se lasă să se lăture în gust și în progresează, mulțumindu-se ca ursul iarna să-și sugă hrana numai din unghilele sale. E ușor de văzut cât de slabă este armatura sufletească a unui preot care se lipește de contactul bucuros și permanent cu cartea teologică.

Inițierea bibliotecilor parohiale și mai ales alimentarea lor cu cărți teologice de valoare, cum sunt cele

publicate în centrul arhiepiscopiei noastre, are un rost cu totul superior, pe care preoții noștri sunt dator să-l înțeleagă după cuviință. Dacă ele ar fi luat ființă înainte de aceasta cu 20—30 de ani și ar fi fost îmbogățite sistematic, astăzi ar constitui în fiecare parohie o comoară neprețuită, care ar obliga pe preot să facă uz de ea. Dar ceea ce nu s'a făcut în trecut, avem datoria să facem astăzi, oricât de grele ar fi împrejurările materiale. O carte teologică bună nici când nu trebuie considerată prea scumpă și pentru a o cumpăra trebuie să se găsească mijloace în fiecare parohie. Pe lângă aceasta trebuie să se găsească dragostea de a o citi și studia cu sârguință. Toți preoții, oricât ar fi de înaintați în ani, au acest obligament, căci nici când nu e prea târziu a acoperi măcar în parte deficitul spiritual din trecut.

Prin slujba preoției se îndeplinește o funcțiune de viață a bisericii lui Hristos. Nu ceea ce întâmplător ar trece prin capul cuiva, nici ceea ce numai bunul simț individual poate numea cu mai multă ori mai puțină orientare din experiențele vieții, are să înfățișeze și să propoveduiască preotul turmei încredințate lui spre păstorie, ci pe Hristos Mântuitorul și adevărul cel veșnic al lui Dumnezeu. Dar dacă cuvântul Domnului nu-l citește și nu-l adâncește cu ajutorul tăcuirilor pe cari știința teologică i le pune la îndemână; dacă doctrina bisericii, care cuprinde adevărul divin, nu se străduiește să o coboare limpede în sufletul său, să o aprofundeze în substanța ei, iar prin iubirea îi slujește, să o întrupeze în viața sa, atunci ce va vesti oamenilor, ce-i va învăța, la ce și prin ce îi va conduce? Preoțimea trebuie să se pătrundă de convingerea, că dogma bisericii nu este un lucru abstract și fără legături cu viața, ci este izvorul nesecat pentru cea evlavie care trebuie să cucerească și să domine toată ființa creștinilor, pentru cea religiozitate personală, vie și

FOIȘOARA

Mici studii istorice

Minciună, calomnie sau ce — despre Șaguna?

[Papfalvi. Zejk. Nopcea.]

[Urmare din Nr. 9]

Anexa II: Vasilică Nopcea

Celalalt martor antișagunist, al lui C. P. și Bunea!

1. V. N. ca guvernamental prin fire (și speranțe de profit?). Dovada:

Ministrul austriac Alexandru Bach îl socotea vrednic de-a-i fi instrument politic. În 18 Aprilie 1850 el scria fratelui său, Eduard, care se află în Ardeal:

Nopcsa, der ein sehr tüchtiger Obergespan war und einer von den wenigen der Regierung freundlich gesinnten Alt-konservativen ist, empfehle ich dir recht sehr; wir müssen gerade im Gegensatz gegen die Renitenten (losika u.)

derlei Leute an uns zu ziehen suchen».¹

Firește, dacă eră unul dintre puținii conservatori austrofili, trebuia câștigat; ba fusese și Obergespan harnic. Textul lui Bach pare colorat de interesul Bach!

2. V. N. ca jefuitor:

După Czetz, șef de stat major al generalului Bem (1848/9), Nopcea fusese:

«der Obergespan des Hunyader Comitats, früher durch seine Erpressungen und unrechtmässige, betrügerische Aquisition von Gütern unbemittelter Edelleute und seiner eigenen Unterthanen bekannt».²

După Czetz, fusese, adică, un despoiar al boerilor săraci și-al propriilor săi țărani. Aceasta-i eră reputația lui țar, de unde ea țâșni în scrierea lui Czetz.³

¹ Friedjung, Oesterreich von 1848—1860, vol. I, p. 416.

² Bems Feldzug in Siebenbürgen, 1850, p. 27.

³ Cu acest prilej însemnez, că Fărcădinul de jos (cu bogățiile arheologice adunate până în 1832) l-a descris M. I. Ackner în revista săsească Transilvania, 1837, p. 272 și 278.

3. V. N. ca om închis: Pe Nopcea l-au cunoscut și B., și Ioan Maiorescu. Acesta l-a caracterizat (1848 Martie 8) astfel (scriind lui B.): „Nu știu cum ai cunoscut tu pe Nopcea; dar mie mi se pare cam închis și nu destul de infocat pentru neamul său. Eu îl întâlnisem în anul în care mersesem la Viena, în cea după urmă; și am vorbit cu el destule. Apoi nici nu mi-l descrii tu destul, ca să pociu ști ce să judec cu temei despre cele ce-mi scrii”.⁴

4. V. Nopcea ca Român bun?!?!?

Dr. Augustin Bunea în Discursuri, p. 116: „Vicarul (Papfalvi) merse (1848) la Blaj, împreună cu fostul prefect al comitatului Hunedoarei Ladislau (Vasile) Nopcea, care a participat la această adunare în calitate de român, a făcut parte din comisiunea de 12, ce invită pe comisarii guvernului la adunare⁵ și a depus jurământul național pe câmpul libertății, pen-

⁴ N. Bănescu, în biografia lui Ioan Maiorescu, p. 443.

⁵ Mare lucru!

tru cari fapte românești mult a suferit mai târziu dela insurgenți.⁶

Bunea a scris un text de controlat încă. Iată controlul!

5. V. N. ca Maghiar comme il faut. Ioan Maiorescu nu-l găsi „destul de infocat pentru neamul său”. De unde să și fie?!

Istoricul Horváth (Mihály) îl criticase în istoria sa. Critica-l compromitea, în fața unguirilor, desăvârșit. Deci V. N. alergă după niște escălitori de salvare, care i se și dară. Astfel în aceeași istorie, vol. I, p. 46—48, din ediția a doua, dela 1871, apărură o notă pe care o traduc.

Horváth scrisese:

În fruntea poporului, pe lângă agitatorii amintiți (Șaguna și Bănuț), atenția generală o atrage Ladislau (Vasile) Nopcea, fostul prefect al Hunedoarei, frate cu Alecu, cancelarul curial-ardelean, pensionar.

„Acest bărbat (V. N.) întruniă în sine un amestec variat de caracter, în care cultura străină și aptitudini excepționale se

⁶ Cam ce?, nu se spune.

trăită profund, care are ca centru și ținută a vieții pe Dumnezeu. Prin ea se coboară seva divină și lumina cea de sus în conștiința religioasă a turmei credincioase și o preface în biserică cea vie a Domnului. Dar dacă pe tine, preotule, care ai uitat și cele învățate în școală, te încurcă astăzi chiar și întrebările elementare ale catehismului, cum vei fi sămănător în ogorul lui Hristos? Să recunoaștem, că ne trebuiește o mai temeinică pregătire teologică, în deosebi dogmatică, a clerului nostru. Nu o pregătire dogmatică ce s'ar pierde în silogisme și într'un intelectualism sec, ci una care să-i descopere puterea, adâncul și sfințenia adevărului religios. Această pregătire nu se poate da numai prin școală, ci trebuie să și-o desăvârșescă fără încetare preotul însuși prin rugăciune, prin meditație, prin studiu stăruitor în care să-și încordeze toate puterile spirituale pentru a ajunge în posesiunea adevărului.

Nu mai de aici poate să rezulte, cu ajutorul grației de sus, o prefacere temeinică și o înnoire a păstoririi de suflete în biserică noastră. Căci misiunea bisericii și slujba preoției nu are să se mărginească numai la latura liturgică-pastorală, ci trebuie să îmbrățișeze cu căldură și cu râvnă și chemarea profetică-apostolească. În această calitate preotul vorbește cu autoritate de sus, fiindcă prin el vorbește biserică lui Dumnezeu și dă mărturie despre adevărul, despre dreptatea și iubirea lui Dumnezeu. Cu această vesteire are să pășească preotul în mijlocul vieții de astăzi, luptând cu curențele prot-vnice și întorcând la Hristos tot ce este căzut dela El. Biserică luptătoare și slujitorii ei, înfruntând toate adversitățile lumii, au să lucreze fără șovăire și fără teamă, la întinarea împărăției și la recunoașterea suveranității lui Dumnezeu.

Răspândirea cărții religioase între credincioși

De sigur e grea această luptă, de aceea trebuie să fim bine înarmați sufletește, ca să o putem purta și ca lucrul lui Dumnezeu în mijlocul poporului nostru să nu sufere din cauza neglijenței și a nepăsării noastre. Toate mijloacele unei luminate propagande suntem datori să le folosim în slujba noastră. Intre aceste mijloace cartea bună, revistele și gazetele creștinești

trebuie să ocupe astăzi un loc important. Suntem datori să le punem în mâna intelectualilor noștri, ca și a poporului. E o datorie a chemării noastre pastorale. Când apare o carte de valoare a celei a lui S. Bulgakoff: *Ortodoxia*, tradusă de N. Grosu și publicată cu scopul precis de-a fi răspândită printre intelectualii noștri pentru a le arăta ce este ortodoxia și a le forma mentalitatea în sensul ei, atunci Cucernicia Ta, care ai cetit-o, trebuie să arzi de dorul de a o răspândi. În conversațiile particulare, la întrunirile corporațiilor noastre bisericești, la ședințele FOR-ului vei vorbi despre ea cu tot interesul, vei sfătuși medicul din localitate, pe advocați, judecători, profesori, învățători, funcționari de tot felul, să o cumpere, iar exemplarul ce-l ai în biblioteca parohială îl vei face să circule la ceice n'ar avea puțința să plătească unul propriu. Iată în zilele acestea a apărut excelenta revistă a dlui rector N. Colan *Viața Ilustrată*, anume pentru familiile intelectualilor noștri. E ca pânea cea bună pentru ei și e unică în felul ei la noi. Ce vei face? Vei trata-o cu nepăsarea ucigătoare a tuturor gândurilor și inițiativelor salvatoare? Vei lăsa ca în familiile intelectualilor noștri să pătrundă și să fie cetite tot felul de publicații nu numai nefolositoare, dar deadreptul otrăvitoare de suflete, în loc ca să înțelegi limpede că datorie Cucerniciei Tale este să o recomanzi cu căldură și să nu-ți dai odihnă până ce vei vedea o înfrânt în casele celor încredințați purtării tale de grijă? Unde tu nu vei putea pătrunde cu propovăduirea, va vorbi cartea și revista creștinească despre cele sfinte și va răspândi atmosfera cea curată pentru învierea sufletelor. Când te vei întâlni din nou cu bunii creștini cari ți-au primit sfatul, nu vei vorbi cu ei numai despre criza financiară, despre partide și politica lor, despre mersul vremii, ori despre alte lucruri ale lumii, ci vei aduce vorba despre cartea recomandată, despre cutare articol din revistă, care tratează o problemă de mare importanță pentru viața sufletească și pentru cultura creștină de care avem atâta nevoie.

Câte ar trebui să spunem despre propaganda religioasă în popor prin mijlocul tiparului! Înaintașii noștri preoți, cari au trăit înainte de aceasta cu o sută de ani, nu o aveau în pro-

gramul lor de activitate, ori o aveau în măsură foarte redusă. Atunci aveam un popor de analfabeți, căci numărul știutorilor de carte era de tot mic. Astăzi însă, slavă Domnului, împrejurările s'au schimbat, grație în deosebi înțeleghetorei activități a bisericii noastre, care i-a dat poporului învățătură de carte în școlile ei confesionale. Poporul citește, dar dacă nu-i dai cărți și gazete de edificare creștinească în spiritul bisericii noastre, atunci va ceti gazetele de partid sămănătoare de vrajbă ori broșurile pe cari le răspândesc cu nemiluita sectarii cari îl instrăinează de altarul strămoșesc. În câte exemplare îți vine în parohie *Lumina Satelor* și *Oastea Domnului*? Câte cărți de rugăciune și alte cărți folositoare de suflet ai răspândit printre credincioșii tăi? Cu ce fel de cărți pentru popor îmbogățești biblioteca parohială și cum dai îndemn tineretului și celorlalți creștini să le citească? Toate acestea sunt în-

trebări pe cari trebuie să și le pună adeseori preoții noștri înțeleghetori pentru propaganda cărții bune.

Pentru hrana trupului oamnei să îngrijesc să și-o câștige, — dar oare câștigarea hranei pentru suflet nu merită și ea cel puțin tot atâta trudă? Să nu ne acoperim nepăsarea noastră și în această privință cu pretextul crizei de bani. Preoții noștri știu bine, cât de neînsemnată este astăzi contribuția intelectualilor și a poporului la susținerea bisericii noastre. Alte popoare, chiar acelea cari locuiesc printre noi, jertfesc neasemnat mai mult pentru biserică lor și pentru scopurile ei. Imi vine sub condei gândul că noi facem un rău desvâfând poporul nostru dela jertfe pe seama bisericii sale. Stăruiești puțin asupra acestui gând și vedeți dacă n'am dreptate. Iar dacă am, atunci învățați și poporul și pe intelectualii noștri să jertfească cât de puțin și pentru hrana sufletului lor.

N.

Investirea noilor episcopi

— Cuvântarea M. Sale Regelui —

Solemnitatea investiturii PP. SS. LL. Episcopilor *Nifon Criveanu* al Hușilor și *Dr. Vasile Lăzărescu* al Caransebeșului, s'a făcut, în 9 Martie 1934, în sala de ceremonii a palatului regal din București. De față erau II. PP. SS. LL. Patriarhul Miron, Mitropoliții Pimen al Moldovei, Nicolae al Ardealului, Gurie al Basarabiei, toți dnii miniștri, senatori, deputați etc.

După cuvântările noilor alesi, Suveranul, adresându-se episcopilor, a spus următoarele:

Prea Sfinți Părinți,

După zile de doliu pentru biserică noastră românească, pricinuite de pierderea a doi vrednici ierarhi, acum a sosit cea de veselie, căci turmele văduvite de păstori au primit prin investitura de astăzi conducătorii îndreptățiți.

Grea și frumoasă sarcină vi s'a încredințat Prea Sfinților Voastre, și încredințându-vă cărțile păstorești inima Mea s'a bucurat și sufletul Meu s'a înălțat, știind că veți pleca în două colțuri opuse ale țării, să chivernisiți cu vrednicie frumoasele noastre eparhii.

M'am bucurat, Suveran care am grija de bunul mers al țării Mele, dar

M'am bucurat și ca fiu credincios al bisericii strămoșești.

De când Hristos a clădit, cu sângele său răscumpărător al păcatelor, biserică sa, faptul de a fi păstorul unei turme de credincioși, a fost o sarcină plină de griji și de bucurii. În zilele de azi, când credința este bătută de atâtea valuri ale nebuliei, păstorul trebuie să aibă mult mai multă grijă și mult mai puține bucurii.

Viața de acum, mai puțin contemplativă, mai intensă, mai plină de grijile lumești ce le întâlnim în fiecare clipă, face ca rolul episcopilor să fie covârșitor de prețuit.

Parabola semănătorului azi mai mult ca oricând stă vie — voi, nu sânteiți acuma numai semănătorii, dar sânteiți și grădinarii, cari pe lângă sămânța trebuie să pregătiți și pământul cel bun. Astăzi, înainte de eși la semănat, trebuie să pregătiți ogorul. Deci, munca de arhipăstor este mult îngreunată față de aceea a începuturilor bisericii.

Dar tocmai, fiindcă ogorul e mai sterp decât altădată și sămânța găsește mai puțin pământ roditor, nece-

îmbinai cu *bănueala celor mai josnice și chiar oribile crime tainuite*. În palatul său⁷ discuțiunile înalte se desfășurau într-o veselă și largă ospitalitate, în cadrul unei bogății luxoase și pline de gust. Cine-l cunoștea numai dintr'o vizită ori două, plecă încântat de ordinea tihnită, de discuțiile plăcute și de strălucirea plină de gust din casa sa. Insa, în cercurile ardelenene mai bine informate circulau despre el *svonuri diferite*. De numele lui eră legată *bănueala celei mai scelerate ticăloșii și a celor mai josnice crime înspăimântătoare*. Avera lui, mijlocie, nici pe jumătate nu putea acoperi luxul în care trăia; totuși, pe cât se știe, nu eră prea încărcată de datorii. *Jocurile de noroc*, în care riscă cu cavalerism sume impresionante, le termină mai des cu pierderi, decât cu câștig.

„Transportul de sare, pentru care aveă monopolul de desfacere în județ și pentru care îngreună toată populația cu munci ilegale, deși-i aducea un câștig bun, tot nu putea deslegă taina enormului lux dela curtea sa.

„Cheea acestei taine, mai multe persoane bine informate și iubitoare de adevăr, demne de încredere, au aflat-o în faptul că sta în legătură cu tovarășii (bande) de hoți, cărora le eră șef și gazdă tainuitoare.

„Intre altele se poveștește, ca fapt dovedit, că niște bijuterii de-așa prove-

niență au fost recunoscute, la un prilej, printre bijuteriile soției sale!

„Un om ca acesta, asupra căruia apăsă o bănuială atât de grea, numai supt regimul birocrăției vechi căzute a putut îndeplini (timp de-aproape 15 ani) o funcție înaltă, ca prefectura.

„Svonurile privitoare la crimele sale deveniră atât de alarmante și bănuielele atât de grave, încât (cu toată protecția ce-a avea prin fratele său, cancelarul) s'au ordonat contra lui mai multe anchete. Dar fiind om isteț, deși acuzațiile erau întemeiate, își știa potrive bine lucrurile. Corpul funcționarilor județeni, care și l-a recrutat în timpul îndelungatei sale funcționări, l-a recrutat, *contrar legii* de înaintare a funcționarilor publici, prin înlocuire arbitrară; — și se compunea, o parte, din slugile lui, iar alta — după cum se svonia — din *complici*. Astfel niciodată anchetele nu dădeau niciun rezultat. Au fost cazuri, când comisarul trimis pentru anchetă, în urma vreunui accident, — a murit; alții, ajunși în contact cu el, — dispărură. Cu prilejul zidirii unei clădiri se respândi svonul că în peretele clădirii s'a găsit un cadavru; dar și atunci acest om a reușit să 'ndepărteze dela sine învinuirea de-a fi fost ucigaș. Deși toată lumea-l bănuia, neputrându-se dovedi faptul, toți s'au ferit de-a-l reclama.

„Acest bărbat, după originea familiei, a fost Valah; dar, renegându-și originea, ca nobil, s'a declarat ungar. Acum, însă, la adunarea din Blaj, pentru a putea agită

cât mai bine, s'a numit Vasilică Nopcea, susținând energic că e Valah. Cu toate acestea poporul român se dovedi plin de neîncredere față de renegatul aristocrat, de ale cărui *jafuri*, nu de mult, cu drept cuvânt se putea plânge.

Așadar Horváth, un episcop, celebru istoric, ministru kossuthist în 1848, om în stare să știe multe, îl descrie pe V. N. ca tovarăș cu *bandiți misterioși*. Dintre informatorii săi Horváth citează pe 'ntradevăr nobilul conte *Ladislau Teleki* (1811—1861), a cărui activitate în străinătate a fost importantă și-a cărui (nobilă) sinucidere a umplut de jale toată Ungaria (1861). Despre acest Teleki nu se poate spune că credeă în basme! Mărturia lui, pentru mine, respinge salvarea ce alți nobili unguri i-o acordară lui V. N.

Anume: În ediția II a operei sale (*Magyarország függetlenségi harcának története*, Pest, 1871, vol. I, p. 46—48) Horváth adaoase nota care urmează:

„După reîntoarcerea mea din exil am fost căutat de baronul Francisc Nopcea, fiul celui atât de grav învinuit; el m'a rugat ca în noua ediție să public scrisoarea de mai la vale. Satisfac această cereere cu atât mai bucurosi, că aș dori sincer ca bărbatul atât de grav bănuit să poată fi desvinovățit cu desăvârșire. Publicând, însă, declarația de mai jos mă simt totodată dator a declara, pentru a mă justifica și pe mine, că cele ce le-am scris despre Nopcea, deși le-am prezentat ca simple *bănueli și ca svonuri care circulau, nu*

le-am cules din vânt, nici nu le-am scris cu ușuratică lipsă de discernământ. Isoarele mele principale mi-au fost persoane serioase, care au fost (împreună cu mine) în exil, printre care, în primul rând, a fost contele Ladislau Teleki. Apoi, înainte de-a tipări aceste informațiuni, le-am comunicat și altora; și toți, chiar și subscritorul declarației de mai jos, George Komáromi, au aprobat cele scrise. Ba mai mult: însuși eminentul fiu al bărbatului inculpat a fost nevoit să declare că și el a auzit de-aceste lucruri! Iar eu le publicasem numai ca svonuri!

Declarația prezentată lui Horváth în copie legalizată, de Francisc Nopcea, este:

„In volumul întâi, p. 53 a cărții *Istoria luptei pentru independență a Ungariei*, scrisă de d. episcop Mihail Horváth și publicată în Geneva (1865), s'a tipărit o declarație întemeiată pe svonuri răslețe și nefundate, prin care cinstea dlui baron Ladislau Nopcea, prefect al nobilului județ al Hunedoarei, eră pre cât de adânc, pre atât de nedem insultată. Subsemnații, cunoscători ai împrejurărilor dinainte de 1848 — trecând peste apariția lui L. N. în adunarea Valahilor dela 15 Mai 1848 din Blaj și peste cauzele cunoscute, anterioare acestei date, care l-au îndemnat și poate l-au constrâns (??? G. B. D.) să apară în acea adunare — cele afirmate n numitul articol le considerăm svonuri neîntemeiate, prinse din vânt; L. N., după știrea noastră, nu a comis, nici în calitate oficială, nici în viața

⁷ Amintitul Fărcădin.

sitatea cuvântului Mântuitorului, deci misiunea voastră de conducători ai turmei creștine, se face mai tare simțită.

Voi sânteti pionii vieții românești, acolo unde Domnul a hărăzit să puteți desfășura activitatea Prea Sfinților Voastre.

Trecutul vostru, de oameni pricepuți în ale culturi, este cea mai sigură cheazășie că veți fi la înălțimea misiunii cu care ați fost binecuvântați de Cel de Sus.

Cum știți, biserica are de luptat cu nesfârșiți dușmani. Ca ostași ai credinței aveți să duceți o luptă de zi la zi, oră la oră, pentru biruința binelui.

Azi, când învățătura a pătruns mai adânc în masele poporului, — învățătura pricepută adesea pe dos, de mulți, — voi aveți adevăratul și frumosul rol de luminători și de îndrumători ai poporului.

Biserica lui Hristos și în deosebi a noastră ca ortodoxă este o biserică îngăduitoare, o biserică a bunătății, a milei și a păcii.

Păstorii acestei biserici trebuie să facă dintr'însa un lucru viu. Credința nu stă oblojită, numai în cele patru ziduri ale bisericii, ci în deosebi și în sufletul fiecăruia. Aveți grija acestor suflete, doritoare de pace, doritoare de bine.

Trebuie să arătați, cât de vie trebuie să răsune în inima fiecăruia puterea mântuitoare a credinței. Poporul nostru, care atâtea veacuri a confundat noțiunea de patrie cu cea a credinței, va pricepe ușor cât reazăm poate găsi în religiozitatea cu adânci pătrunderi în ființa fiecăruia. Voi, sânteti îndrumătorii de fiecă clipă și, prin exemplul vostru prin felul cum veți conduce parohiile eparhiilor voastre, veți măsura rezultatul care, mânat de o adâncă credință și de o adevărată iubire creștinească, nu poate fi decât bun.

In noua voastră demnitate, să aveți înaintea minții înțeleptele cuvinte ale apostolului Pavel către Corintieni: «Toate limbile omenesci și îngerești de le-aș vorbi, dacă nu am dragoste, m'am făcut aramă sunătoare sau chimbă galăgios. Și dar prorocesc, dacă aș avea și tainele toate le-aș cunoaște, și orșice știință, și de aș avea credință atât de multă să mut munții din loc, dacă nu am dragoste, nimic nu sunt».

particulară, nimic ce ar fi protivnic legilor cinstei și ale cavalismului; pentru aceea, făcând această declarație, bazată pe conștiința și convingerea noastră, ne supunem iubirii de adevăr și echității».

Dat în Cluj, 9 Dec. 1865.

Baron Ioan Bornemisza, consilier gubernial c. r., m. p.
Conte Emeric Mikó, m. p.
Conte Nicolae Bánffy, m. p.
Conte Kun Kocsárd, m. p.
Conte Francisc Kemény, m. p.
Conte Ludovic Gyulay, m. p.
Conte Carol Apor, m. p.
Ladislau Barcsay, m. p.
Gheorghe Komáromy, m. p.

Dintre aceștia G. Komáromy se deminția pe sine însuși, deoarece el confirmase lui Horváth „svonorile”; iar toți împreună consimțiră să facă declarații după ce nobilul Ladislau Teleki — murise; din tonul aprecierii lui Horváth se mai simte că el cu greu a publicat declarația, căreia-i opunea «persoanele serioase» ce-l informaseră și «discernământul» său de istoric și bărbat serios, episcop și fost ministru. Acesta-i al doilea martor al lui Papfalvi+Bunea contra marelui Șaguna!

A-l fi citat a fost o rușine istoriografică-grecocatică!⁸

⁸ Eu alte izvoare despre Nopcea nu cunosc. Cele citate-mi sunt prea destule ca să pot spune că un om astfel bănuț și acuzat, care, trăind [și pre cât știu] nu a cerut nicio satisfacție, nu mai poate fi invocat de istorici români.

Această dragoste este temelia pe care stă clădită biserica lui Hristos. Aceasta este deci și temelia pe care trebuie să se reazime și misiunea voastră.

Credința strămoșească, ca să devie din nou adevărat mântuitoare, ca să devie sprijinul de toate zilele al poporului nostru, trebuie să depășească zidurile bisericilor clădite de om, să pătrună în cele mai trufașe palate ca și în cele mai umile colibe și acolo să se cuibărească puternic, în cea biserică clădită de Dumnezeu: inima oamenilor.

Motorul ce trebuie pus în mișcare de slujbașii Domnului este tocmai cea dragoste de care vorbește marele Apostol.

Pe lângă formele de exteriorizare, atât de frumoase și de adânci ale sfintei noastre biserici ortodoxe, trebuie printr'un apostolat de fiecă clipă, să cucerim cetatea interioară a fiecărui individ. Când voi și toți slujitorii altarului, pe care îi veți îndruma, vor reuși pe deplin în această operă, atunci vom putea fi mândri că am reușit să dobândim pentru Stăpânul nostru de sus o victorie definitivă asupra păcatelor vremurilor.

Cu cât preoții vor cucerii astfel sufletul fiecărei parohii, cu atât vom vedea răspândindu-se pe întinderea României lumina strălucitoare a bucuriei, lumina orbitoare a binelui.

Prea Sfințite Nifon Episcop al Hușilor,

Frumoasă și plină de glorie este eparhia în care Te-am întărit azi ca Episcop. Frumoase și luminate fețe ale bisericii noastre au cinstit acest Scaun. Deci, pentru Prea Sfinția Ta, este o pildă pe care trebuie s'o urmezi cu sfântenie și cu râvnă. Marii înaintași pot fi, poate, pentru unii o povară, dar pentru Sfinția Ta toți sunt un nespun îndemn spre muncă și spre desăvârșită îndeplinire a datoriei.

Fețe luminate, ca marele Dosoftei vestit prin psaltirea sa, ca Veniamin Costache, acel luptător pentru ridicarea cultului neamului și, în sfârșit, a răposatului întru Domnul Iacob, al cărui urmaș ești Prea Sfinția Ta.

Frumoasă figură a bisericii noastre a fost acest plâns și încărcat de ani Vlădică.

Lucrările lui, cari au făcut ca să fie ales membru de onoare al Academiei, înfățișează așa de frumos tre-

cutul ținuturilor bărlădene, cât și lucrarea lui de licență, «Sclavia și creștinismul» sunt opere care fac cinste oricărui om. Episcopul Iacob Antonovici a fost una din acele figuri cu care biserica românească se poate fâli; el aparține frumoasei tradiții a arhierilor de altă dată, cari au întărit biserica, au îndrumat cultura și au făcut fală patriei.

Astăzi Prea Sfinția Ta ești chemat să ocupi acest strălucit scaun episcopal.

Cu o îndelungată experiență, fiind preot de mir, având o parohie chiar în capitala țării, ai putut să cunoști de aproape sbuciumul de fiecare zi al vieții de astăzi.

Ai putut astfel să cunoști urățele și frumusețile ei, durerile și bucuriile ei, ai făcut astfel școala de care are nevoie un Arhipăstor ca să pătrundă în suflete, să priceapă «omul», să aplice în toate «dragostea» pe care Părintele bisericii Pavel o învăța Corintienilor.

Ai cunoscut și lumea largă prin studiile ce le-ai făcut la Montpellier și la Paris, ai trăit pe alte țărături, ai putut să culegi cunoștințe pe cari singură călătoria le poate învăța.

Prin lucrările ce ai publicat «Despre fericire», «Calea vieții» și «Puterea unui copil» ți-ai dat prinosul culturii, prinos atât de necesar azi, când ești chemat să păstorești suflete.

Toate acestea fac ca acei ce te-au ales să aibă ochii ațintiți asupra activității ce o vei desfășura.

Sânt fericit ca, la episcopia pe la care a trecut și un Melchisedec, să am un om de cultură, care va putea astfel să ajute la răspândirea și întărirea culturii românești în ținutul Hușilor.

Prea Sfinte Vasile Episcop al Caransebeșului,

Devii astăzi Arhipăstorul Banatului, ținut frumos de români, zdraveni muncitori cari râvnesc la o viață mai bună.

Te urci pe scaunul unei Episcopii care în 1864 a fost înființată pentru apărarea Bisericii naționale românești.

Până în ziua fericită a Unirii, la voi, cei de dincolo de Munți, Biserica era Națiunea. Imprejurul ei se agita orice manifestare națională, precum și orice mișcare de cultură românească. Deci o frumoasă și sănătoasă tradiție, care îți va ușura munca ce ai de îndeplinit.

Mici studii istorice

Monumentul lui C. Papfalvi

De G. B. D.

Despre prepozitul gr.-cat. blăjan am scris, într'un foileton, ce i se cuvenia.

Dar, ulterior, mi s'a părut că discursul lui din dieta dela Cluj (1848), *corpus delicti*, merită să fie reproduș, așa cum l-a publicat *Erdélyi Híradó*.

Iatăl (în facsimilă):

Papfalvi (Hátszeg köve). Az indítványt általában én is pártoltam, — azonban két tényt halottam említetteti, mit észrevétel nélkül nem hagyhatok. Mondatott, hogy a balázsfalvi gyűlés folyama törvénytelen volt. Ugy van, én is elismerem: amde ki kellene nyomozni, ki volt ennek oka. Mi tettük püspökünk rendeletét, hogy, felsőbb rendelet tartalmához képest, csak értelmeseb egyének, mint egyház kerületi eseperek, papok jelenjenek meg a gyűlésre. Nem így a másik részen, hol a papokon kívül más egyének is meg voltak hívva. Ez tehát fenytést érdemlő kihágás. Pirulva hallottam továbbá azt is említetteti, hogy Balázsfalván mészko zászló volt kitűzve. Ez faj nekem, mint az oláh nemzet tagjának, mert nincs nemzet a földön, mely iránt véreim nagyobb ellenszenvet éreznek, mint épen a mészka, melyhez szitással vádoltatnak. Én minden nemzet szincit nem ismerem. Én nem tudom, miféle színök voltak a balázsfalvi lobogók: nekünk ugy ahtak elő, hogy oláh nemzeti színök. Ezzel tehát megcsallak bennünket. Alattatosan esedezem, méltóztatassanak a t. rr. ez iránt is nyomozást indítani, ki volt azon zászló szerzője, s miat bütelen no-tán megpereltetni, miert hozott egy becsületes nemzetet kompromissioha. Ez indítványom. De még tovább megyek. A szükégesnek tartanám, hogy innen az országgyűlésről proclamatiók bo-

Biserica a fost centrul cultural al vieții românești și e bine ca ea să rămâie tot astfel.

Ai avut înaintași de seamă: Ioan Popasu, primul episcop, originar din Vălenii de Munte, dintr'un element premergător al Unirii, care timp de 24 ani a păstorit și întărit episcopia.

Nicolae Popea, ucenicul marelui Șaguna, care, pentru lucrările sale asupra istoriei bisericii din Transilvania, a fost ales membru al Academiei române.

I-a urmat Miron Cristea, actualul și primul Patriarh al bisericii noastre naționale.

Și în sfârșit, acela care fu chemat a-l urma, Iosif Bădescu, care avu fericirea de a fi primul Arh'păstor al Caransebeșului în România întregită.

Astăzi am plăcerea de a Te întări în acest scaun episcopal, creat, cum am văzut, pentru păstrarea puterii noastre naționale.

Prea Sfinția Ta, prin studiile ce le-ai făcut la Timișoara, cât și în străinătate, prin timpul ce l-ai petrecut profesând la academiile dela Sibiu și Oradea Mare, prin publicațiile ce le-ai făcut, ești în deosebi pregătit pentru nobila misiune ce ți s'a încredințat.

Cunoști viața noastră bisericească, cunoști tineretul pe care ani de zile l-ai pregătit pentru chemarea bisericească. Și noi știm, că, fecior de țăran, ai fost crescut acasă în frica lui Dumnezeu și în iubirea de neam. Urmas sufletesc al lui Șaguna, nu pot decât să-ți doresc să calci în toate pe urma acestui mare român și mare îndrumător.

Prin cultura ce ai dobândit-o, ești chemat să desvolți puterea intelectuală a românismului, operă la care biserica națională trebuie să-și dea cu prisosință obolul său.

Prea Sfințiti Părinți,

Credința Voastră, înțelepciunea și cultura ce ați dobândit-o în decursul vremurilor, să vă fie călăuză cea mai sigură întru îndeplinirea apostolatului ce vi s'a încredințat. În lupta ce trebuie dusă, și pe care vreau s'o duc pentru întărirea bisericii ortodoxe naționale românești, Voi sânteti doi pionii pe cari vreau să Mă reazăm cu toată puterea.

Vreau să simt că Biserica, prin slujitorii ei, vibrează, că este vie. Să fie pătrunzătoare de suflete, indru-

esáltassanak esét a honban létező minden nemzetek nyelvén, mely proclamatiókban a különböző népfajok, kellő felvilágosítás után egymás iránti türelemre, ellenszenvet tanúsító tényekkel felhagyásra lennének felhivandók. Tapasztalásból mondhatom, hogy sok helyütt a hazában az eleinte mutatkozni kezdett kibékülést, most ujra ellenszenv váltotta fel. Mikor Tordán jöttem keresztül, e városon innen valami nemesek, igaz hogy szerencsémre nem bántottak, sőt megjelentek, mert nemzeti lobogóval jöttem: de hatalmasson kiáltották: vesszenek az oláhok, vesszenek a szászok. Tudjuk továbbá, mely kiméletlenül bannak a Tordán állomásozó székely katonák n' szegény oláhokkal. Ismétlem tehát kéresemet, méltóztatassanak a t. rr. az országban létező népfajokat egymás iránti szeretetre felhívni.

Kormányzó kimondván a végzést már említettük értelemhöz, kérdést intéz a t. rr.-hez, kívánnak-e a halázsfalvi zászlók iránt is ki-nyomozást?

Sokan: Hagyjuk annyiban!

Viața Ilustrată, revista de familie ce apare lunar în Sibiu, sub auspiciile FOR-ului, este favorabil întâmpinată atât din partea publicului cetitor, cât și a presei noastre.

Vom da, pe rând, câteva glasuri d'ale confrăților:

«Atât ca material literar, cât și partea tehnică a noiei reviste fac dovada unui frumos și promițător început. Variația conținutului select, ca și numeroasele ilustrații, promit că Viața Ilustrată fină să-și atingă scopul propus». (Gazeta Transilvaniei din 11 I. c.)

mătoare pe calea sfântă a ordinii, a credinței, a românismului.

Așa cum în trecut împrejurul bisericii roia toată viața națională, astăzi biserica trebuie să sprijine tot ce este progres, tot ce ajută la întărirea și propășirea patriei. Ea nu trebuie să rămână închisă în ea însăși, ea trebuie să pătrundă în viață, unde are de jucat marele rol de frâu moral, de îndrumător al credinței.

Credința și Biserica nu sânt noțiuni din trecut, nu sânt incompatibile cu progresul și știința, ele sânt necesități ale vieții în orice timpuri și în orice oră, sânt sprijinitori ai progresului sănătos, sânt auxiliari ai științei. Nu există nici o deosebire între cele ce citim în Biblie și cele ce ne învață știința. Totul este să pricepi ce citești în acea neîntrecută carte a vieții.

Pornind mâne în eparhiile Voastre, plecați cu convingerea că, aici pe Tronul țării, și deci în capul Bisericii, aveți un credincios al bisericii, un convins al învățaturii Mântuitorului, care în calea Voastră vă va urmări cu drag și care dorește din tot sufletul să aibă alături de El pe toți acei cari vor să muncească pentru întărirea și strălucirea bisericii noastre naționale.

Precum Magii, cari au pornit să se închine la ieslea lui Hristos, au fost călăuziți de o stea strălucitoare, așa și Prea Sfințiiile Voastre să fiți călăuziți în greaua Voastră misiune, de o stea în care strălucesc cuvintele: Credință — dragoste.

Inscăunarea P. S. Episcop Nifon în vechea ctitorie a lui Ștefan cel Mare, în episcopia Hușilor, s'a făcut în ziua de 11 Martie 1934. Solemnitatea instalării s'a desfășurat în prezența dlor miniștri Dr. C. Angelescu, Al. Popescu-Necșești și M. Negură și a unui mare număr de credincioși.

Urcând scaunul episcopal și dând arhierescă binecuvântare, P. S. Sa Nifon Criveanu adresează fiilor săi duhovnicești cuvântul iubirii: «Vreau să fac din această eparhie un colț al împărăției lui Dumnezeu, unde virtutea și dragostea să fie prețuite».

Au mai cuvântat: dl ministru Angelescu, I. P. S. Sa Mitropolitul Gurie sosit din eparhia vecină ș. a.

„F. O. R.”

Conferință în Sibiu

Răspunzând la invitarea președintelui secției eparhiale Sibiu a FOR-ului, dl profesor universitar I. Moga a ținut Duminecă în sala prefecturii județene o conferință cu subiectul: „Călugărul Visarion”. Pe baza mărturiilor cronicarilor contemporani români și străini, conferențiarul reliefează în trăsături luminoase personalitatea marelui mucenic al ortodoxiei. De origine sârb, Visarion Sarai s'a născut în Costaița, având abia 30 de ani când a făcut călătoria sa minunată în Transilvania. Drumul călugărului Visarion dela început primăverii anului 1744 începând din Lipova, Dobra, Orăștie, Săliște și Sibiu a fost un drum de triumf. Poporul a arătat dela început un adânc atașament față de acest deșteptător, care le arăta cursele pe care le întindeau catolicii, și îi îndemna să-și păstreze religia strămoșilor lor, La Lipova crucea pe care a lăsat-o Visarion a devenit loc de pelerinaj pentru popor, pe care nu l-au putut opri toate opreliștele stăpânirii. La Săliște poporul la glasul lui să strânge și ca o urmare a propovăduirii lui pornesc și-și reiau biserica din mâinile catolicilor. La Sibiu e prins de administratorul județului la porunca contelui Czernin. Din interogatoriul care i s'a luat aci în 8 April acesă an, la care călugărul a răspuns scurt dar pătrunzător, se vede întregă personalitatea lui. De aci a fost dus la Viena de unde i se pierd urmele, probabil cu el s'a început șirul mare al mucenicilor ortodocși din Ardeal după 1700. Prin viața lui austeră, sobră, curată, călugărul Visarion s'a făcut deschizător al unei epoci de luptă pentru apărarea ortodoxiei în fața amenințării or curții din Viena. Conferențiarul a fost viu aplaudat.

Tânguirii și incriminări cu tălc

Deodată cu topirea zăpezilor s'au pornit să curgă pe Târnava lacrimi mari și prețioase, lacrimi de serenissimi, de ilustrissimi și de reverendissimi. Să le fi muiat solemnitatea, primăvara care vine cu alai de doruri și chemări nedefinite, cu tristeți molatice și cu expansiuni romantice? Compasiunea noastră stă neputincioasă, căci prea e grea de amar și de ciudă și prea e dela băierile inimii jalnică tânguire a bieților oameni cari au uitat până și de atributul de rigoare al serenității (la superlativ).

Cum înțelegem printre sughituri, cică FOR-ul ar fi de vină. Prea spune că e ortodox și prea s'a apucat serios să demonstreze că substanța, unitatea și suveranitatea națională nu sunt garantate decât de credința ortodoxă, că trecutul și prezentul stă dovadă irefutabilă că cei ce-au părăsit ortodoxia au cam scădat-o cu devotamentul față de neamul românesc, făcându-se cuie de-ale lui Pelelea (era să zic de-ale papei) în cari să-și atârne tot felul de treburi cari încurcă locul în casa statului românesc.

Așteptau ex-serenissimi să se ducă și președintele F. O. R-ului pe la taica dela Vatican cu vre-un plocon tot atât de respectabil ca cel pe care l-a adus președintele Agru-lui, plocon pe care taica vitreg să-l ofere iarăși prea grațios preoțimii catolice pentru o și mai febrilă agitație revisionistă.

Când au văzut însă că președintele FOR-ului nu urmează exemplul președintelui Agru-lui (ce acu e pentru neamul nostru!), ex-serenissimi s'au desgustat. („Ne-am bucurat sincer de nașterea FOR-ului... Aveam nevoie de el. Fiindcă vrem, din toată inima, să ajungem, odată și odată să ne îmbrățișăm cu toții în aceeași casă a credinței și a dragostii comune... Așa ne-am gândit noi; așa s'a gândit Agru. Și, în toată activitatea lui, n'a făcut nimic, nici cel mai mic pas, care să fi ieșit din această cărare a frăției... Se pare însă că ne-am înșelat... Se pare că F. O. R. își înțelege altfel rosturile și menirea”).

Cum se vede jalea Blajului nu provine din conștiința propriilor păcate, așa cum e obiceiul în postul Paștilor, ci e amestecată cu incriminări la adresa altora. Inșinuarea perfidă din monitorul târnăvean aruncată asupra FOR-ului încă în titlul articolului „Pe drum greșit”, e un început de atac și de amestec acolo unde n'are ce căuta. Noi nu ne-am legat niciodată de Agrul 1er, deși am fi avut adevărate motive, nu numai pretexte ca „Unirea”.

Dl profesor Sextil Pușcariu n'a atacat și n'a adus nici un prejudiciu „sfinței uniri”, cum a făcut dl Valer Pop față de ortodoxie și de neamul românesc. Dl profesor Sextil Pușcariu se ocupă de ortodoxia poporului românesc, de valoarea ei națională, fiind condus de același spirit de adevăr, de care a fost condus în toate studiile temeinice ale Domniei Sale. Oare nu mai avem voie să vorbim de ortodoxia neamului românesc? De unde îndrăzneala de-a ni se interzice aceasta?

Și apoi să nu-l dea „Unirea” pe dl Valer Pop model de purtare dlui profesor Sextil Pușcariu. Președintele FOR-ului este un ascet al științei, un generos al ideii, un idealist al muncii pentru adevăr, un savant a cărui soliditate științifică e comic să mai fie pusă la îndoială de niște omuleți la cari numai prezența e mare. Pe când dl Valer Pop, e penibil s'o mai spunem, dar suntem siliți: e un om care și-a făcut celebritatea prin cerșit din poartă în poartă... pe la cluburile politice, un om care în calitate de președinte al „Agru”-lui face naveta prin toate partidele politice. Mai dăunăzi se lansa prin gazete candidat la un portofoliu ministerial.

Cei doi președinți se ridică la înțelesul a două simboale pentru asociațiile religioase și bisericile în chestiune. Una servește adevărului prin muncă la lumina zilei, e însuflețită de preocupări spirituale; cealaltă e încărcată de tot oportunistul materialist, dând toată atențiunea mijlocului celui mai rapid și mai necinstit de pricoseală: politice de cea mai inferioară calitate, fără credințe și fără consecvență.

O societate religioasă care își alege de președinte un „profesor” stăpânit doar de mistica adevărului și a idealismului, de sigur că e purtată de alt spirit decât una care și-a alege un avocat, meșter în lovituri de culise.

Cât despre afirmația că FOR-ul e imitația Agru-lui, răspundem doar atât: Agrul e imitația și unealta Acțiunii catolice cu centrul și cu mâna diriguitoare în Vatican. Iar Acțiunea catolică este o imitație stălcită a colaborării clerului și mirenilor din biserica ortodoxă.

FOR-ul e crescut din spiritul ortodoxiei, unde colaborarea mirenilor cu clerul a existat totdeauna într-o formă sau alta. FOR-ul în ortodoxie e firesc; Acțiunea catolică în catolicism e o apariție hibridă și unealtă a clericalismului.

INFORMAȚIUNI

Din București ne vine știrea, că dl profesor Nae Ionescu, fiind scos de sub urmărire, și-a redobândit libertatea. Odată cu dsa, a mai fost eliberat dl profesor Dragoș Protopopescu, precum și alți arestați. Dl profesor Nichifor Crainic, scos de sub învinovățirea de complot, va fi judecat în procesul fixat pe ziua de Luni, 19 Martie c. Avem toată încrederea că se va constata complectă nevinovăție a valorosului profesor și scriitor.

Act de mulțămire. Din partea credincioșilor ortodocși români din parohia Vărd, protopopiatul Agnita, se aduc mulțămiri sufletelor generoase din parohia Satulung (Sf. Adormire) care au binevoit a ne ajuta la procurarea unui rând de vestminte preoțești. Mulțămim totodată și dlui Ioan Moșoiu, directorul liceului „A. Șaguna” din Brașov, pentru concursul ce ni l-a dat. — Pr. Valeriu Bânda.

† **Elie Măgeanu**, directorul ziarului din Sibiu „Cuvântul Poporului” și al revistei „Calicul”, după lungă și necruțătoare suferință și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în 9 Martie 1934, în etate de 44 ani, fiind împărțit cu sfințele Taine. Rămășițele pământești ale defunctului, deplâns de o îndurerată familie, mamă, soție, trei fii și numeroase rudeni, s'au așezat spre veșnică odihnă Duminecă, 11 Martie 1934, din Capela ortodoxă a cimitirului Central din Sibiu. Răposatul, stâns în floarea bărbăției, și-a slujit instituțiile în fruntea cărora s'a ridicat din modeste începuturi, cu zel și dragoste de muncă, apreciat de toți ceice l-au cunoscut. Fie-i fărăna ușoară și memoria binecuvântată!

† **Eugenia Simedrea**, fosta funcționară la poșta și Banca Deva, fiica preotului Gavril Simedrea, după lungi și grele suferințe, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, împărțită cu Sf. Taine, în 11 Martie 1934. A fost înmormântată în 13 Martie în cimitirul ortodox român din Deva. Odihnească în pace!

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 18 Martie 1934, va predica părintele prot. I. Dăncilă.

Poșta redacțiunii

Dlul N. N. D. în Sl. Versurile trimise s'au predat revistei sibiene Viața Ilustrată.

Hotelul Bulevard din Sibiu

cu 58 camere pentru pasageri, renovat, mobilat și înzestrat cu inventarul complet — împreună cu restaurant și cafenea, — întreprindere de primul rang, băi, calorifer, apă caldă, ascensor — se închiriază pe termen de patru ani începând din 1 Iulie 1934, eventual și pe termen mai scurt.

Reflectanții vor înainta oferta până la 25 April 1934 la *Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu*, unde se pot vedea zilnic condițiunile de închiriere și se dau informațiuni.

Ofertele se pot face pentru întreprinderea întreagă, sau separat numai pentru restaurant împreună cu cafenea.

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român Sibiu.

Nr. 26—934.

(9) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Vălișoara**, protopopiatul Băița, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în Telegraful Român:

Emolumentele sânt:

1. Întregirea dela stet conform coalei B.
2. Sesiune parohială: 4 jugăre 800 stânjini păt. arător și fânaț, 2 jugăre 800 st. p. cimitir, precum și „adaul” obișnuit în parohie.
3. Stola obișnuită în parohie și tract.

De locuință se va îngriji viitorul preot.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc Băița, în termen, împreună cu autorizația de a concursa eliberată de Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, iar candidații se vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

Băița, la 26 Ianuar 1934.

Oficiul protopopesc Băița în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Dumitru Secărea
protopop.

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul
Telegraful Român

Nr. 407—1933

(10) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Mermezeu-Văleni** cu filia **Mermezeu-Deal**, protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post:

1. Locuință în natură.
2. 3 jugăre sesiune parohială.
3. Câte 2 dkl. cucuruz stărmat dela cca 140 familii.
4. Întregirea salariului dela stat.
5. Stola obișnuită.

Reflectanții la acest post sânt rugați să-și înainteze cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschiș.

Candidații vor avea în prealabil să-și exopereze autorizația cuvenită dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc și a se prezenta în parohie pentru a celebra, a predica și a face cunoștință cu credincioșii.

Nu se vor putea prezenta în parohie fără prealabila încuviințare din partea subsemnatului oficiu protopopesc.

Geoagiu, la 9 Februarie 1934.

Oficiul protopopesc Geoagiu în înțelegere cu consiliul parohial.

V. Goron
protopop.

Nr. 60—1934

(12) 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiilor mai jos însemnate, din protopopiatul Dobra, toate de clasa a III-a, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Tel. Român:

1. **Baștia** cu filia **Holdea**. Venite: întregirea dotației dela stat, sesie 9 jugăre arător și fânaț, birul obișnuit în porumb, taxe stolare.

2. **Bătrâna**. Venite: întregirea dela stat, sesia 3 jugăre fânaț, birul în bucate, grâu sau porumb, casă parohială și venite stolare.

3. **Panc** cu filia **Seliște**. Venite: întregirea dela stat, sesie 20 jugăre arător și fânaț, birul obișnuit în bucate și venite stolare.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, și cu prealabila încuviințare a Consiliului arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc al Dobrei în termen.

Concurenții se vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare în parohie, cu prealabila încunoștiințare a protopopului, spre a face cunoștință cu parohienii.

Dobra, la 12 Februarie 1934.

Oficiul protopopesc:
Iosif Morariu
protopop.

Nr. 75—1934.

(11) 2—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiilor mai jos însemnate din protopopiatul Deva, toate de clasa a III-a, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotit dela prima apariție în Telegraful Român:

1. **Almașul sec** cu filia **Cozia**. Venite: întregirea dotației dela stat, sesie 4 jugăre 604 st. □, casă parohială, birul obișnuit în bucate, venite stolare.

2. **Bejan** cu filia **Mintia**. Venite: întregirea dotației dela stat, sesia 2 jugăre 400 st. □, birul în bucate și venitele stolare.

3. **Boholt**. Venite: întregirea dela stat, sesia 5 jugăre, birul obișnuit în bucate și venite stolare.

4. **Cainelul de jos**. Venite: întregirea dotației dela stat, birul în bucate și venite stolare.

5. **Cherghes** cu filia **Popești**. Venite: întregirea dotației dela stat, sesie 8¹/₂ jugăre, birul în bucate, casă parohială și venite stolare.

6. **Fornădia**. Venite: întregirea dela stat, sesie de 4¹/₂ jugăre, birul obișnuit și venite stolare.

7. **Sulighete**. Venite: întregirea dotației dela stat, sesie 2 jugăre 800 st. □, birul în bucate și venite stolare stabilite și aprobate uniform pentru toate parohiile din protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc al Devei în termen și pe lângă prealabila încuviințare a Consiliului arhiepiscopesc. Concurenții se vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare în parohie spre a fi cunoscuți de parohienii.

Deva, 12 Februarie 1934.

Oficiul protopopesc:
Iosif Morariu
adm. protopopesc.